Pénznyerő automaták jogbiztonság bizalomvédelem elve

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. június 11.(*)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Szolgáltatásnyújtás szabadsága – Szerencsejátékok – Játékteremben felállított pénznyerő automata üzemeltetését terhelő nemzeti adók – Pénznyerő automata játékkaszinón kívüli üzemeltetését tiltó nemzeti szabályozás – A jogbiztonság és a bizalomvédelem elve – 98/34/EK irányelv – A műszakiszabály-tervezetek Bizottsággal való közlésére vonatkozó kötelezettség – A tagállamnak az uniós joggal ellentétes szabályozással okozott kárra vonatkozó felelőssége”

A C-98/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Fővárosi Törvényszék (Magyarország) a Bírósághoz 2014. március 3-án érkezett, 2014. február 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Berlington Hungary Tanácsadó és Szolgáltató Kft.,**

a **Lixus Szerencsejáték Szervező Kft.,**

a **Lixus Projekt Szerencsejáték Szervező Kft.,**

a **Lixus Invest Szerencsejáték Szervező Kft.,**

a **Megapolis Terminal Szolgáltató Kft.**

és

a **Magyar Állam**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, S. Rodin (előadó), A. Borg Barthet, M. Berger és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. január 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Berlington Hungary Tanácsadó és Szolgáltató Kft., a Lixus Szerencsejáték Szervező Kft., a Lixus Projekt Szerencsejáték Szervező Kft., a Lixus Invest Szerencsejáték Szervező Kft. és a Megapolis Terminal Szolgáltató Kft. képviseletében Kelemen L. ügyvéd,

– a Magyar Állam képviseletében Bogdán T. és Janitsáry I. ügyvédek,

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z. és Koós G., meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében L. Van den Broeck és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben, segítőik: P. Vlaemminck és B. Van Vooren advocaten,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és T. Müller, meghatalmazotti minőségben,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és P. de Sousa Inês, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Loma Osorio Lerena és Tokár A., meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUSZ 6. cikk (3) bekezdésének, az EUMSZ 34. cikknek, az EUMSZ 36. cikknek, az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 56. cikknek és az EUMSZ 61. cikknek, valamint a 2006. november 20-i 2006/96/EK tanácsi irányelvvel (HL L 363., 81. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.; a továbbiakban: 98/34 irányelv) 1., 8. és 9. cikkének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Berlington Hungary Tanácsadó és Szolgáltató Kft., a Lixus Szerencsejáték Szervező Kft., a Lixus Projekt Szerencsejáték Szervező Kft., a Lixus Invest Szerencsejáték Szervező Kft. és a Megapolis Terminal Szolgáltató Kft., valamint a Magyar Állam között az állítólagosan a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó, az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályok alkalmazásával a felpereseknek okozott kár megtérítése iránti kereset tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 98/34 irányelv 1. cikkének szövege a következő:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[…]

3. »Műszaki leírás«: egy dokumentumban szereplő részletes leírás, amely egy termék előírt tulajdonságait határozza meg, ilyen például a minőségi színvonal, a teljesítmény, a biztonság, a méretek, beleértve a termékre alkalmazandó olyan követelményeket, mint a termék megnevezése, a terminológia, a jelképek, a vizsgálat és a vizsgálati módszerek, a csomagolás, a jelölés és címkézés, valamint a megfelelőségértékelési eljárások.

[…]

4. »egyéb követelmények«: a műszaki leíráson kívüli egyéb olyan követelmény, amelyet a termékre különösen a fogyasztók vagy a környezet védelme céljából írnak elő, és amely befolyásolja a termék forgalomba hozatal utáni életciklusát, ilyen követelmény például a használat, az újrafeldolgozás, az újrafelhasználás vagy hulladékkezelés feltételei, ha ezek a feltételek jelentősen befolyásolhatják a termék összetételét vagy természetét, valamint értékesítését;

[…]

11. »műszaki szabály«: műszaki leírások és más követelmények vagy szolgáltatásra vonatkozó szabályok, beleértve a vonatkozó közigazgatási rendelkezéseket is, amelyek betartása az értékesítés, a szolgáltatásnyújtás, valamely szolgáltató létrehozása vagy a valamely tagállamban vagy annak nagyobb részén történő használat esetén *de jure* vagy *de facto* kötelező, valamint a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezései, kivéve a 10. cikkben foglaltakat, amelyek megtiltják valamely termék gyártását, behozatalát, értékesítés[é]t vagy használatát, vagy valamely szolgáltatás nyújtását vagy használatát, illetve valamely szolgáltató létrehozását.

A *de facto* műszaki szabályok a következőket foglalják magukban:

– […]

– […]

– műszaki leírások vagy más követelmények, illetve szolgáltatásra vonatkozó szabályok, amelyek az ezeknek való megfelelés ösztönzése által termékek fogyasztására vagy szolgáltatások igénybevételére hatással bíró adó- vagy pénzügyi intézkedésekkel kapcsolatosak; ide nem értve a nemzeti társadalombiztosítási rendszerekkel kapcsolatos műszaki leírásokat vagy más követelményeket, illetve szolgáltatásra vonatkozó szabályokat.

[…]”

4 Ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 10. cikkre is figyelemmel a tagállamok azonnal közölnek a Bizottsággal minden műszakiszabály-tervezetet, kivéve ha az csak egy nemzetközi vagy európai szabvány teljes szövegét ülteti át, ebben az esetben a megfelelő szabványra történő hivatkozás is elegendő; a

Bizottságot egy közleményben a szabály elfogadása szükségességének indokairól is tájékoztatni kell, amennyiben ezek nem derülnek ki már a tervezetből is.

[…]”

5 Az említett irányelv 9. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok a 8. cikk (1) bekezdésében említett közleménynek a Bizottság által történő kézhezvételétől számított három hónap időtartamra elhalasztják a műszakielőírás-tervezet elfogadását.

[…]

(7) Az (1)–(5) bekezdést nem lehet alkalmazni azokra az esetekre, amelyekben:

– sürgős okokból, melyeket a közegészségügy vagy közbiztonság védelmével, az állatvédelemmel vagy növényvédelemmel kapcsolatos komoly és előre nem látott körülmények idéztek elő, valamint a szolgáltatásokra vonatkozó szabályok esetében, közérdekből is, különösen a kisebbségek védelmében, a tagállam köteles igen rövid időn belül műszaki szabályokat kidolgozni annak érdekében, hogy elfogadtathassa és bevezethesse őket minden előzetes egyeztetés lehetősége nélkül,

[…]

A 8. cikkben említett közleményben a tagállamnak meg kell jelölnie a megtett intézkedések sürgősségének okát. A Bizottságnak mielőbb közölnie kell a közleményre vonatkozó észrevételeit. Az eljárás helytelen alkalmazása eseteiben megfelelő lépéseket kell tennie. A Bizottságnak rendszeresen tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet.”

6 Ugyanezen irányelv 10. cikke (4) bekezdésének szövege a következő:

„A 9. cikk nem alkalmazható az 1. cikk 11. pontja második albekezdésének harmadik francia bekezdésében említett műszaki szabályokra és más követelményekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó szabályokra.”

A magyar jog

7 A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: szerencsejátékról szóló törvény) 2012. október 9-éig alkalmazandó változata szerinti 26. §-ának (3) bekezdése a pénznyerő automaták üzemeltetését vagy játékkaszinóban, vagy kizárólag e célból alapított gazdasági társaság által működtetett játékteremben engedélyezte.

8 E törvénynek a 2011. október 31-ig alkalmazandó változata szerinti 33. §-a szerint a pénznyerő automaták játékadója játékhelyenként az I. és II. kategóriájú játékteremben üzemelő pénznyerő automata esetén havonta 100 000 magyar forint (HUF). E szabálytól eltérően az „elektronikus kaszinóban” üzemeltetett pénznyerő automaták esetén a játékadó havonta 120 000 HUF, jóllehet az elektronikus kaszinó az I. kategóriájú játékterem egyik sajátos típusának tekintendő. A játékadót minden megkezdett hónap után meg kell fizetni. A pénznyerő automaták játékkaszinóban való üzemeltetése eltérő adóztatás alá tartozik.

9 Az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló, 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: 2011. évi módosító törvény) 27. §-a 2011. november 1-jei hatállyal úgy módosította a szerencsejátékról szóló törvény 33. §-át, hogy az elektronikus kaszinóban üzemeltetett pénznyerő automaták esetén havonta 700 000 HUF-ra, az I. és II. kategóriájú játékteremben üzemeltetett pénznyerő automaták esetén pedig havonta 500 000 HUF-ra emelte ezt az összeget. Továbbá az említett 27. § a játékteremben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő százalékos mértékű játékadót vezetett be, ha a pénznyerő automata tiszta játékbevétele a tárgynegyedévben elérte vagy meghaladta a 900 000 HUF-ot. Több játékhellyel működtetett pénznyerő automaták esetén a százalékos mértékű játékadó-fizetési kötelezettség keletkezését jelentő összeghatár számításánál a 900 000 HUF és a játékhelyek számának szorzatát kellett figyelembe venni. A százalékos mértékű játékadó a pénznyerő automata tárgynegyedévi tiszta játékbevétele 900 000 HUF-ot meghaladó részének 20%-a volt.

10 A 2011. évi módosító törvény ezenkívül előírta, hogy a játékteremben felállított pénznyerő automatákat 2013. január 1-jei hatállyal kötelezően csatlakoztatni kell egy meghatározott feltételeknek eleget tevő gazdasági társaság által üzemeltetett központi szerverhez, amelyhez a szerencsejáték-felügyeletnek valós idejű hozzáféréssel kell rendelkeznie.

11 A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló, 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: 2012. évi módosító törvény) 5. §-a 2012. október 10-i hatállyal úgy módosította a szerencsejátékról szóló törvény 26. §-ának (3) bekezdését, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésének kizárólagos jogát a játékkaszinók számára tartotta fenn.

12 A 2012. évi módosító törvény 8. §-a a 40/A. §-sal egészítette ki a szerencsejátékról szóló törvényt, amelynek (1) bekezdése előírja, hogy az e módosító törvény hatálybalépését megelőzően kiállított, pénznyerő-automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a hatálybalépésének időpontját követő napon hatályukat vesztik, valamint hogy az engedélyeket a szerencsejáték-szervező az említett hatálybalépés időpontját követő 15 napon belül köteles leadni az állami adóhatóságnak.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 Az alapügy felperesei olyan gazdasági társaságok, amelyek a 2012. évi módosító törvény hatálybalépéséig pénznyerő automatákat üzemeltettek játéktermekben. Tevékenységüket elsősorban más tagállamokból származó szerencsejátékgépekkel nyújtották. Vendégeik egy része magyarországi nyaraláson tartózkodó uniós polgár volt.

14 Az 1991. augusztus 16. és 2012. október 9. között hatályban lévő magyar szabályozás értelmében a pénznyerő automaták játékkaszinókban és játéktermekben való üzemeltetésére a Szerencsejáték-felügyelet által kibocsátott hatósági engedély alapján volt lehetőség. A pénznyerő automaták üzemeltetői, így az alapeljárás felperesei, havi tételes játékadó megfizetésére voltak kötelesek, amelynek összege 2011. október 31. napjáig pénznyerő automatánként 100 000 HUF volt.

15 A 2011. évi módosító törvény 2013. január 1-jei hatállyal elrendelte, hogy a játékteremben üzemeltetett pénznyerő automatákat egy központi szerverhez csatlakoztassák.

16 E törvény egyúttal 2011. november 1-jei hatállyal megötszörözte a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő havi tételes játékadó mértékét, emellett pedig a pénznyerő automatánként befolyó tárgynegyedévi tiszta bevétel után fizetendő százalékos adót vezetett be. Ami a játékkaszinókban felállított játékgépek üzemeltetését terhelő adó összegét illeti, az változatlan maradt.

17 A magyar kormány 2011. szeptember 30-án, azaz a 2011. évi módosító törvény kihirdetését követő napon, közölte e törvény szövegét az Európai Bizottsággal, anélkül azonban, hogy jelezte volna, hogy az említett törvénnyel végrehajtott adóemelés a 98/34 irányelv hatálya alá tartozott. Ezzel az ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében előírt moratóriumot nem tartották tiszteletben.

18 A pénznyerő automaták központiszerver-alapú üzemeltetési rendszerének a 2011. évi módosító törvényben előírtak szerinti bevezetésére végül nem került sor, mivel a Magyar Országgyűlés a kormány 2012. október 1-jei javaslata alapján 2012. október 2-án elfogadta a 2012. évi módosító törvényt, amely megtiltotta a pénznyerő automaták játékkaszinókon kívüli üzemeltetését. Ezen tilalom indokolásaként a jogalkotó a bűnmegelőzésre, a játékfüggőségre, valamint a játékfüggőség megelőzésével kapcsolatos közegészségügyi megfontolásokra hivatkozott. E törvény 2012. október 10-én, azaz a kihirdetését követő napon lépett hatályba. Másnap, vagyis 2012. október 11-én a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó engedélyek a törvény erejénél fogva megszűntek, anélkül hogy a jogalkotó rendelkezett volna az érintett piaci szereplők kártalanításáról.

19 2012. október 1-jén a magyar kormány közölte a Bizottsággal a 2012. évi módosító törvény tervezetét, pénzügyi intézkedésnek minősítve azt a 98/34 irányelv 1. cikkének 11. pontja alapján. Ezen irányelv 10. cikkének (4) bekezdése alapján semmiféle moratórium alkalmazására nem került sor. 2012. október 15-én a Bizottság tájékoztatta a magyar kormányt, hogy nem ért egyet e minősítéssel. Az említett kormány ekkor az említett irányelv 9. cikkének (7) bekezdése szerinti sürgős okokra hivatkozott.

20 Az alapügy felperesei a 2011. évi módosító törvény és a 2012. évi módosító törvény egyes rendelkezéseinek alkalmazása miatt állítólagosan elszenvedett káruk megtérítése iránti keresetet indítottak a Magyar Állammal szemben a Fővárosi Törvényszék előtt. A felperesek álláspontja szerint az állítólagos kár az általuk megfizetett játékadóból, játékgépeik értékvesztéséből, valamint a szóban forgó alapeljárásban felmerült költségeikből ered.

21 A Magyar Állam a kereset elutasítását kérte, vitatva mind annak jogalapját, mind pedig az alapügy felperesei által követelt összegeket.

22 A Fővárosi Törvényszék 2014. február 13-i végzésével felfüggesztette az eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából a következő tizenöt kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„1) Összeegyeztethető-e az EUMSZ 56. cikkel az olyan non diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő közvetlen adót, az ún. játékadót, egyszeri aktussal, felkészülési idő nélkül a korábbi mérték ötszörösére emeli, és emellett még százalékos mértékű játékadót is bevezet, melynek folytán a játéktermeket üzemeltető szerencsejáték-szervezők működése korlátozott mértékűvé vált?

2) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 34. cikk, hogy annak hatálya alá tartozik az olyan non diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő közvetlen adót, az ún. játékadót, egyszeri aktussal, felkészülési idő nélkül a korábbi mérték ötszörösére emeli, és emellett százalékos mértékű játékadót is bevezet, melyre tekintettel a pénznyerő automaták az Európai Unió területéről Magyarországra való behozatala korlátozott mértékűvé válik?

3) Amennyiben az első és/vagy a második kérdésre a válasz igenlő, az EUMSZ 36. cikk, az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 61. cikk vagy a kényszerítő indokok alkalmazásában a tagállam hivatkozhat-e kizárólag a költségvetés helyzetének rendezésére?

4) Amennyiben az első és/vagy a második kérdésre a válasz igenlő, figyelemmel az EUSZ 6. cikk (3) bekezdésére, az általános jogelvek a tagállami korlátozással, az adószabályra való felkészülési idő biztosításával kapcsolatosan figyelembe veendők-e?

5) Amennyiben az első és/vagy a második kérdésre a válasz igenlő, értelmezhető-e a Brasserie du pêcheur és Factortame egyesített ügyekben hozott ítélet (C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79) oly módon, hogy az EUMSZ 34. és/vagy [EUMSZ] 56. [cikk] megsértése tagállami kártérítési felelősséget alapozhat meg annak alapján, hogy ezen szabályok – közvetlen hatályuk miatt – tagállami személyek számára jogot biztosítanak?

6) A 98/34 irányelv értelmezhető-e akként, hogy *»de facto* műszaki szabálynak« minősül az olyan tagállami adószabály, amely egy közvetlen adó, a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő játékadó mértékét egyszeri alkalommal az ötszörösére emel, és emellett még százalékos mértékű adót is bevezet?

7) Amennyiben a hatodik kérdésre adandó válasz igenlő, a 98/34 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének és/vagy a 98/34 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének tagállami megszegésére a tagállami személy hivatkozhat-e a tagállammal szemben mint kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásra, célja-e az Irányelvnek egyéni jogok biztosítása? A tagállami bíróságnak milyen szempontokat kell mérlegelnie annak megítélésekor, hogy követett-e el a Magyar Állam kellően súlyos jogsértést, és az milyen típusú kárigényt alapozhat meg?

8) Összeegyeztető-e az EUMSZ 56. [cikkel] az olyan non diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a pénznyerő automaták játéktermekben való működtetését az érintett szerencsejáték-szervezők számára átmeneti és felkészülési idő biztosítása és/vagy megfelelő kártalanítás nyújtása nélkül, azonnali hatállyal betiltja, és ezzel egyidejűleg a pénznyerő automaták működtetésére a játékkaszinók számára monopóliumot biztosít?

9) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 34. [cikk], hogy annak irányadónak és alkalmazandónak kell lennie olyan esetre is, amikor a tagállam olyan non diszkriminatív jogszabályt alkot, amely ugyan közvetlenül nem tiltja meg a pénznyerő automaták Európai Unió területéről való beszerzését, de azok tényleges használatát, hasznosítását a szerencsejáték-szervezés útján korlátozza, tiltja, anélkül hogy erre a tevékenységet folytató érintett szerencsejáték-szervezők számára átmeneti és felkészülési időt vagy kártalanítást nyújtana?

10) Amennyiben a nyolcadik és/vagy kilencedik kérdésre a válasz igenlő, az EUMSZ 36. cikk, az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 61. cikk vagy a kényszerítő indokok alkalmazásában a tagállami bíróságnak mely kritériumokat kell

figyelembe vennie akkor, amikor arról hoz döntést, hogy a korlátozás szükséges, alkalmas és arányos volt-e?

11) Amennyiben a nyolcadik és/vagy a kilencedik kérdésre a válasz igenlő, figyelemmel az EUSZ 6. [cikk] (3) bekezdésére, az általános jogelvek a tagállami tiltással, a felkészülési idő biztosításával kapcsolatosan figyelembe veendők-e? Az alapvető jogok – mint a tulajdonhoz való jog és a kártalanítás nélküli tulajdonmegfosztás tilalma – a jelen ügyben megvalósuló korlátozással kapcsolatosan figyelembe veendőek-e, ha igen, hogyan?

12) Amennyiben a nyolcadik és/vagy a kilencedik kérdésre a válasz igenlő, értelmezhető-e a Brasserie du pêcheur és Factortame egyesített ügyekben hozott ítélet (C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79) oly módon, hogy az EUMSZ 34. [cikk] és/vagy [EUMSZ] 56. [cikk] megsértése tagállami kártérítési felelősséget alapozhat meg annak alapján, hogy ezen szabályok – közvetlen hatályuk miatt – tagállami személyek számára jogot biztosítanak?

13) A 98/34 irányelv értelmezhető-e akként, hogy egyéb követelménynek minősül az olyan tagállami szabály, amely a pénznyerő automaták működtetését játékkaszinókra korlátozva a játéktermi működést betiltja?

14) Amennyiben a tizenharmadik kérdésre adandó válasz igenlő, a 98/34 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének és/vagy a 98/34 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének tagállami megszegésére a tagállami személy hivatkozhat-e a tagállammal szemben mint kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásra? A tagállami bíróságnak milyen szempontokat kell mérlegelnie annak megítélésekor, hogy követett-e el az alperes kellően súlyos jogsértést, és az milyen típusú kárigényt alapozhat meg?

15) Alkalmazandó-e az uniós jognak azon elve, miszerint a tagállamok kötelesek kártérítést fizetni a személyeknek az uniós jognak a tagállamoknak felróható megsértéséből eredő károkért arra az esetre is, amikor a jogalkotással érintett területre a tagállam szuverenitása áll fenn? Iránymutatásul szolgálnak-e ilyen esetben is az alapvető jogok és a tagállamok alkotmányos hagyományaiból fakadó általános jogelvek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

23 Elöljáróban a magyar kormány lényegében az alapján vitatja a Bíróságnak az előterjesztett kérdések megválaszolására irányuló hatáskörét, hogy határon átnyúló elem hiányában az alapjogvita egyáltalán nem kapcsolódik az uniós joghoz.

24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok, amelyek megkülönböztetés nélkül alkalmazandók a magyar állampolgárokra és más tagállamok állampolgáraira, főszabály szerint csak annyiban tartozhatnak a EUM-Szerződésben biztosított alapvető szabadságokra vonatkozó rendelkezések hatálya alá, amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érintő helyzetekre alkalmazandók (lásd ebben az értelemben: Anomar és társai ítélet, C-6/01, EU:C:2003:446, 39. pont; Garkalns-ítélet, C-470/11, EU:C:2012:505, 21. pont).

25 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy az alapügy felperesei vendégeinek egy része magyarországi nyaraláson tartózkodó uniós polgár volt.

26 Márpedig az olyan szolgáltatások, amelyeket valamely tagállamban letelepedett szolgáltató e tagállam elhagyása nélkül nyújt valamelyik másik tagállamban letelepedett címzett számára, az EUMSZ 56. cikk értelmében vett határon átnyúló szolgáltatásnyújtást képeznek (lásd ebben az értelemben: Alpine Investments ítélet, C-384/93, EU:C:1995:126, 21. és 22. pont; Gambelli és társai ítélet, C-243/01, EU:C:2003:597, 53. pont; Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-211/08, EU:C:2010:340, 48. pont).

27 Ezen túlmenően egyáltalán nem zárható ki, hogy a más, Magyarországon kívüli tagállamokban letelepedett személyek is érdekeltek lettek volna vagy lennének abban, hogy a magyar területen szerencsejáték-termeket nyissanak (lásd ebben az értelemben: Blanco Pérez és Chao Gómez ítélet, C-570/07 és C-571/07, EU:C:2010:300, 40. pont; Garkalns-ítélet, C-470/11, EU:C:2012:505, 21. pont).

28 E körülményekre figyelemmel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előterjesztett kérdések megválaszolására.

Az alapvető szabadságok korlátozásának fennállásáról

Az első és a második kérdésről

29 Első és második kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 2011. évi módosító törvényhez hasonló nemzeti szabályozás, amely átmeneti időszak előírása nélkül megötszörözi a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes adó összegét, ezenfelül pedig ugyanezen tevékenységet terhelő százalékos mértékű adót is bevezet, az áruk EUMSZ 34. cikkben biztosított szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül-e.

30 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az ilyen típusú szabályozás közvetlenül érinti a pénznyerő automaták üzemeltetésére irányuló tevékenységet. Ezzel szemben az ilyen szabályozás csak közvetve, az általa e tevékenységre gyakorolt hatás következtében érintheti ezen automaták behozatalát.

31 Anélkül, hogy szükség volna a pénznyerő automaták behozatalának mint az üzemeltetésük járulékos elemének elemzésére, meg kell állapítani, hogy még ha e berendezések üzemeltetése kapcsolódik is azok behozatalához, az első tevékenység a Szerződés szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseinek, a második tevékenység pedig az áruk szabad mozgása rendelkezéseinek hatálya alá tartozik (Anomar és társai ítélet, C-6/01, EU:C:2003:446, 55. pont).

32 Márpedig, még ha feltételezzük is, hogy a 2011. évi módosító törvényhez hasonló nemzeti jogszabály korlátozza a pénznyerő automaták behozatalát, amennyiben szűkíti az azok üzemeltetésére vonatkozó lehetőségeket, annak kellően részletes ismertetése hiányában, hogy e jogszabály ténylegesen milyen következményekkel jár a pénznyerő automaták behozatala tekintetében, a Bíróság a jelen eljárás keretében nem tud állást foglalni abban a

kérdésben, hogy annak alkalmazása ellentétes-e az EUMSZ 34. cikkel (lásd ebben az értelemben: Läärä és társai ítélet, C-124/97, EU:C:1999:435, 26. pont).

33 E körülményekre tekintettel az ilyen típusú jogszabályokat kizárólag az EUMSZ 56. cikk szempontjából kell megvizsgálni.

34 Ezzel kapcsolatban elöljáróban ki kell emelni, hogy a közvetlen adók ugyan a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ez utóbbiak azonban e hatáskörüket az uniós jog és különösen a Szerződés által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával kötelesek gyakorolni (lásd ebben az értelemben: Blanco és Fabretti ítélet, C-344/13 és C-367/13, EU:C:2014:2311, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Az EUMSZ 56. cikk nemcsak a más tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben az állampolgársága alapján alkalmazott minden hátrányos megkülönböztetés eltörlését követeli meg, hanem ugyanúgy valamennyi korlátozás megszüntetését, akkor is, ha azok különbségtétel nélkül vonatkoznak a nemzeti és az egyéb tagállamokból származó szolgáltatókra, amennyiben azok akadályozzák, zavarják vagy kevésbé vonzóvá teszik egy olyan másik tagállamban letelepedett szolgáltató szolgáltatásait, ahol az jogszerűen nyújt hasonló szolgáltatásokat (lásd ebben az értelemben: Sporting Exchange ítélet, C-203/08, EU:C:2010:307, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; HIT és HIT LARIX ítélet, C-176/11, EU:C:2012:454, 16. pont).

36 Ezzel szemben nem tartoznak az EUMSZ 56. cikk hatálya alá azon intézkedések, amelyek egyedüli hatása az, hogy a szóban forgó szolgáltatások nyújtását illetően többletköltséget eredményeznek, és ugyanolyan módon érintik a tagállamok közötti, mint a tagállamon belüli szolgáltatásnyújtást (Mobistar és Belgacom Mobile ítélet, C-544/03 és C-545/03, EU:C:2005:518, 31. pont).

37 Nem vitatott, hogy a 2011. évi módosító törvény nem minősül a magyar vállalkozások és a más tagállamokban letelepedett, Magyarország területén játéktermekben pénznyerő automatákat üzemeltető vállalkozások közötti közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek, mivel az e törvénnyel bevezetett tételes adót és a százalékos mértékű adót ugyanazon feltételekkel vetették ki ezen összes vállalkozásra.

38 Másrészt sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, sem pedig a felek által az eljárás során benyújtott észrevételekből nem következik, hogy a játéktermeket üzemeltető vállalkozások túlnyomórészt más tagállamokban rendelkeznének székhellyel, amely esetben az alapügyben szóban forgó jogszabályok a más tagállamokban letelepedett vállalkozásokkal szembeni közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősülhetnek (lásd ebben az értelemben: Spotti-ítélet, C-272/92, EU:C:1993:848, 18. pont; Hervis Sport- és Divatkereskedelmi ítélet, C-385/12, EU:C:2014:47, 39. és 41. pont).

39 Az alapügy felperesei azonban arra hivatkoznak, hogy a 2011. évi módosító törvény a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő adó összegének drasztikus emelésével akadályát képezte annak, hogy a játéktermeket működtetők nyereségesen üzemeltessék ezen automatákat, és ily módon e tevékenység tekintetében *de facto* kizárólagosságot biztosított a kaszinókat működtetők számára. Különösen, mivel a I. kategóriájú játéktermek havi bevétele pénznyerő automatánként átlagosan 200 000 HUF volt, önmagában a havi tételes adó címén kivetett 500 000 HUF összeg beszedése 300 000 HUF-os azonnali havi veszteséget eredményezett pénznyerő automatánként.

Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy egyes játékterem-üzemeltetők jelentősebb bevételt értek el, az említett adók és különböző költségek levonását követően nem termeltek nyereséget, vagy az legfeljebb csak minimális lehetett.

40 E tekintetben meg kell állapítani, hogy amennyiben a 2011. évi módosító törvény ténylegesen akadályozza, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi a pénznyerő automaták magyarországi játéktermekben való üzemeltetésében álló szolgáltatás szabad nyújtását, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata, azt a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának kell tekinteni.

41 Ez lenne a helyzet, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítaná, hogy a 2011. évi módosító törvényben előírt adóemelés azzal a hatással jár, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére irányuló tevékenység a kaszinókra korlátozódik, amelyekre ezen adóemelés nem vonatkozott. Így az említett adóemelés a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének tilalma által gyakorolttal összehasonlítható hatást fejtene ki, amit az állandó ítélkezési gyakorlat a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának tekint (lásd különösen: Anomar és társai ítélet, C-6/01, EU:C:2003:446, 75. pont; Bizottság kontra Görögország ítélet, C-65/05, EU:C:2006:673, 53. pont).

42 Ebből következően az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabály, amely átmeneti időszak előírása nélkül megötszörözi a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes adó összegét, ezenfelül pedig az ugyanezen tevékenységet terhelő százalékos mértékű adót is bevezet, a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül, amennyiben akadályozza, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi a pénznyerő automaták játéktermekben való üzemeltetésében álló szolgáltatás szabad nyújtását, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

43 A 30–32. pontban hivatkozott indokokra való tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A nyolcadik és a kilencedik kérdésről

44 Nyolcadik és kilencedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 2012. évi módosító törvényhez hasonló nemzeti jogszabály, amely átmeneti időszak biztosítása és a játékterem-üzemeltetők kártalanításának előírása nélkül megtiltja a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, az áruk EUMSZ 34. cikkben biztosított szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül-e.

45 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban részt vevő felek által a Bíróság előtt felhozott érvek egy része olyan kérdésekre vonatkozik, amelyek nem kapcsolódnak a fenti előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekhez, és amelyek olyan ténybeli elemeken alapulnak, amelyek az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban leírtak szerint nem képezik a ténybeli háttér részét.

46 Közelebbről, az alapeljárás felperesei írásbeli észrevételeikben azt hangsúlyozzák, és ezt a magyar kormány a tárgyaláson megerősítette, hogy kizárólag a Magyar Állam által odaítélt koncesszióval rendelkező üzemeltetők jogosultak Magyarország területén kaszinó működtetésre. Márpedig csak korlátozott számú intézmény szerezhet kaszinóüzemeltetési

koncessziót, és azt bizonyos körülmények között előzetes pályázati eljárás nélkül ítélhetik oda. Ezenkívül az alapeljárás felperesei szerint eddig csak Magyarországon letelepedett társaságok nyertek el koncessziót. Így az e koncessziókra vonatkozó magyarországi odaítélési eljárások a gyakorlatban hátrányosan érintik a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőket.

47 Azonban azon kérdés eldöntése, hogy az említett eljárások megfelelnek-e az uniós jognak, elkülönül a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésére vonatkozó tilalom uniós jognak való megfelelésétől, amely az előterjesztő bíróság által feltett kérdések kizárólagos tárgyát képezi.

48 E tekintetben ki kell emelni, hogy kizárólag a nemzeti bíróság feladata a Bíróság elé terjesztendő kérdések meghatározása. A Bíróság az alapeljárásban részt vevő felek egyikének kérelmére sem vizsgálhat meg olyan kérdéseket, amelyeket a nemzeti bíróság nem terjesztett elé. Amennyiben a nemzeti bíróság az eljárás fejleményeire tekintettel úgy véli, hogy az uniós jog további értelmezésének beszerzése szükséges, akkor e bíróság feladata, hogy újból a Bírósághoz forduljon (lásd ebben az értelemben: CBEM-ítélet, 311/84, EU:C:1985:394, 10. pont; Syndesmos Melon tis Eleftheras Evangelikis Ekklisias és társai ítélet, C-381/89, EU:C:1992:142, 19. pont; Slob-ítélet, C-236/02, EU:C:2004:94, 29. pont). A Bíróságnak tehát nem kell megvizsgálnia a jelen ítélet 46. pontjában szereplő érveket.

49 Ebből következően arról kell döntést hozni, hogy a 2012. évi módosító törvényhez hasonló nemzeti jogszabály korlátozza-e az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, amennyiben megtiltja a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, mivel ez a kérdés független az azon kérdésre adott választól, hogy egyébként a kaszinóüzemeltetési koncessziók odaítélési eljárására vonatkozó magyar szabályozás szintén maga után vonja-e ezen szabadságok korlátozását.

50 A 30–32. pontban kifejtett okokból az ilyen nemzeti jogszabályt kizárólag az EUMSZ 56. cikk szempontjából kell megvizsgálni.

51 E tekintetben különösen a 41. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az olyan nemzeti jogszabály, amely csak kaszinókban engedélyezi egyes szerencsejátékok szervezését és az abban való részvételt, a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül.

52 E körülmények között a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabály, amely átmeneti időszak biztosítása és a játékterem-üzemeltetők kártalanításának előírása nélkül megtiltja a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül.

53 A kilencedik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának igazolásáról

54 Harmadik, negyedik, tizedik és tizenegyedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályokból esetlegesen eredő korlátozások milyen mértékben engedhetők meg az EUMSZ 51. cikkben és az EUMSZ 52. cikkben kifejezetten

szabályozott – e tekintetben az EUMSZ 62. cikk alapján alkalmazandó – eltérések címén vagy igazolhatók közérdeken alapuló nyomós okokkal a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján.

55 Mivel mind a 2011. évi módosító törvény, mind pedig a 2012. évi módosító törvény azon nemzeti reform keretébe illeszkedik, amelynek célja a pénznyerő automaták üzemeltetésének korlátozása, valamint mivel a magyar jogalkotó ugyanazokra a célokra hivatkozott e két jogszabály igazolásaként, az említett jogszabályokból eredő korlátozások esetleges igazolásának kérdését célszerű együttesen vizsgálni.

A közérdeken alapuló nyomós okok fennállásáról

56 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a szerencsejátékok szabályozása azon területek közé tartozik, amelyek tekintetében jelentős erkölcsi, vallási és kulturális jellegű különbségek állnak fenn a tagállamok között. Vonatkozó uniós szintű harmonizáció hiányában a tagállamok főszabály szerint szabadon állapíthatják meg a szerencsejátékokkal kapcsolatos politikájuk célkitűzéseit, és adott esetben szabadon határozhatják meg a kívánt védelem pontos szintjét (lásd ebben az értelemben: Dickinger és Ömer ítélet, C-347/09, EU:C:2011:582, 47. pont; Digibet és Albers ítélet, C-156/13, EU:C:2014:1756, 24. pont).

57 Azon célok azonosítása, amelyeket az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság elé terjesztett ügyben a nemzeti szabályozás valójában meg kíván valósítani, a kérdést előterjesztő bíróság hatáskörébe tartozik (lásd ebben az értelemben: Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 47. pont).

58 Mindamellett meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó jogszabályok által deklaráltan elérni kívánt célok, így a fogyasztók játékfüggőséggel szembeni védelme, a játékhoz kapcsolódó bűnözés és csalás megelőzése olyan közérdeken alapuló nyomós okoknak minősülnek, amelyek igazolhatják a szerencsejáték-tevékenységek korlátozását (lásd ebben az értelemben: Carmen Media Group ítélet, C-46/08, EU:C:2010:505, 55. pont; Stanley International Betting és Stanleybet Malta ítélet, C-463/13, EU:C:2015:25, 48. és 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Az alapügy felperesei ugyanakkor arra hivatkoznak, hogy a 2011. évi módosító törvény legfontosabb célja valójában a pénznyerő automaták üzemeltetéséből származó adóbevételek növelése volt.

60 A Bíróság e tekintetben már több alkalommal kimondta, hogy az államkincstár bevételeinek maximalizálása mint egyedüli cél nem teszi lehetővé a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását (lásd különösen: Dickinger és Ömer ítélet, C-347/09, EU:C:2011:582, 55. pont; Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 54. pont).

61 Mindazonáltal az a körülmény, hogy a szerencsejáték-tevékenységek korlátozása járulékosan az érintett tagállam költségvetésének is hasznot hajt, nem zárja ki e korlátozás igazolhatóságát, amennyiben az elsősorban a közérdeken alapuló nyomós okokkal kapcsolatos célokat követi (lásd ebben az értelemben: Zenatti-ítélet, C-67/98, EU:C:1999:514, 36. pont; Gambelli és társai ítélet, C-243/01, EU:C:2003:597, 62. pont), aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

A EUMSZ 56. cikk korlátozásának arányosságáról

62 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a szerencsejátékok üzemeltetését és az abban való részvételt érintő tevékenységek szervezése és ellenőrzése módjának – mint például az állammal kötött koncessziós szerződés, valamint a bizonyos szerencsejátékok üzemeltetésének vagy az azokban való részvételnek az erre vonatkozóan megfelelő engedéllyel rendelkező helyekre történő korlátozása – megválasztása a nemzeti hatóságokat illeti meg a mérlegelési mozgásterük keretében (Anomar és társai ítélet, C-6/01, EU:C:2003:446, 88. pont; Carmen Media Group ítélet, C-46/08, EU:C:2010:505, 59. pont).

63 Ugyanis a bizonyos szervezeteknek biztosított vagy koncesszióba adott különleges vagy kizárólagos jogok keretében az e játékokra vonatkozó korlátozott engedélyezés, amely többek között azzal az előnnyel jár, hogy a játékkedvet és a játékok üzemeltetését ellenőrzött utakra tereli, a fogyasztók védelmére és a társadalmi rend védelmére irányuló, a közérdekű célok megvalósítására való törekvés keretébe illeszkedhet (lásd különösen: Läärä-ítélet, C-124/97, EU:C:1999:435, 37. pont; Zenatti-ítélet, C-67/98, EU:C:1999:514, 35. pont; Anomar és társai ítélet, C-6/01, EU:C:2003:446, 74. pont).

64 A tagállamok által előírt korlátozásoknak ugyanakkor az arányosságuk vonatkozásában meg kell felelniük a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következő feltételeknek, azaz alkalmasnak kell lenniük az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem léphetik túl az annak megvalósításához szükséges mértéket. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti jogszabály csak akkor alkalmas az említett cél megvalósítására, ha azt ténylegesen koherens és szisztematikus módon kívánja elérni (lásd: HIT és HIT LARIX ítélet, C-176/11, EU:C:2012:454, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

65 A szolgáltatásnyújtás szabadsága akadályozásának igazolására alkalmas célra hivatkozni szándékozó tagállam feladata az e kérdést elbíráló bíróság számára minden olyan információt rendelkezésre bocsátani, amelyek alapján e bíróság megbizonyosodhat arról, hogy az említett intézkedés valóban megfelel az arányosság elvéből eredő követelményeknek (lásd: Dickinger és Ömer ítélet, C-347/09, EU:C:2011:582, 54. pont; Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 50. pont).

66 A jelen esetben az alapeljárás felperesei arra hivatkoznak, hogy az alapügyben szóban forgó jogszabályok valójában nem koherens és szisztematikus módon kívánják elérni a hivatkozott közérdekű célokat.

67 Hangsúlyozzák egyrészt, hogy a magyar jogalkotó az e jogszabályokkal végrehajtott reformokat követően, 2013. július 19-i hatállyal liberalizálta az online szerencsejátékok, ideértve az online pénznyerő automaták kaszinók által történő üzemeltetését. Másrészt 2014-ben hét új kaszinóüzemeltetési koncessziót osztott ki, amit egyébként a magyar kormány a tárgyaláson megerősített.

68 Meg kell állapítani, hogy az ilyen körülmények a kérdést előterjesztő bíróság által végzett vizsgálat függvényében a szerencsejáték-tevékenységekre vonatkozó ellenőrzött terjeszkedési politika kereteibe illeszkedhetnek.

69 Márpedig a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen politika összhangban állhat a szerencsejátékok bűncselekmények vagy csalás céljából történő üzemeltetésének a megakadályozására irányuló céllal, valamint a játékhoz kapcsolódó túlzott kiadások ösztönzésének megelőzésére vagy a játékfüggőség elleni küzdelemre irányuló céllal, mivel a fogyasztóknak az arra jogosult gazdasági szereplők által nyújtott kínálat felé orientálásával a

kínálat feltehetőleg védelmet biztosít a bűncselekményekkel szemben, valamint az a fogyasztók túlzott kiadások és játékfüggőség elleni eredményesebb védelmét szem előtt tartva kerül kialakításra (lásd ebben az értelemben: Stoß és társai ítélet, C-316/07, C-358/07–C-360/07, C-409/07 és C-410/07, EU:C:2010:504, 101. és 102. pont; Zeturf-ítélet, C-212/08, EU:C:2011:437, 67. pont).

70 Ezen, az ellenőrzött tevékenységek felé terelésre irányuló cél elérése érdekében az engedéllyel rendelkező piaci szereplőknek a tiltott tevékenységekkel szemben megbízható, ugyanakkor vonzó alternatívát kell adniuk, amely magában foglalhatja különösen az új terjesztési technikák alkalmazását (lásd ebben az értelemben: Placanica és társai ítélet, C-338/04, C-359/04 és C-360/04, EU:C:2007:133, 55. pont; Ladbrokes Betting & Gaming és Ladbrokes International ítélet, C-258/08, EU:C:2010:308, 25. pont; Dickinger és Ömer ítélet, C-347/09, EU:C:2011:582, 64. pont).

71 Mindazonáltal a szerencsejáték-tevékenységekre vonatkozó ellenőrzött terjeszkedési politika csak akkor tekinthető koherensnek, ha egyfelől a szerencsejátékokhoz kapcsolódó bűncselekmények és csalások, másfelől a játékfüggőség problémát okozhattak Magyarországon az alapügy tényállásának időpontjában, és ha az engedélyezett és szabályozott tevékenységek terjesztése orvosolhatta ezt a problémát (lásd ebben az értelemben: Ladbrokes Betting & Gaming és Ladbrokes International ítélet, C-258/08, EU:C:2010:308, 30. pont; Zeturf-ítélet, C-212/08, EU:C:2011:437, 70. pont; Dickinger és Ömer ítélet, C-347/09, EU:C:2011:582, 67. pont).

72 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben teljesülnek-e e feltételek, valamint adott esetben a szóban forgó terjeszkedési politika mértéke nem teszi-e azt összeegyeztethetetlenné a játékfüggőség visszaszorítására irányuló céllal (lásd ebben az értelemben: Ladbrokes Betting & Gaming és Ladbrokes International ítélet, C-258/08, EU:C:2010:308, 38. pont).

73 E célból az említett bíróságnak a szóban forgó korlátozó jogszabályok elfogadását és végrehajtását kísérő körülményeket átfogóan kell értékelnie.

Az igazolások alapvető jogok tükrében való vizsgálatáról

74 Másrészt emlékeztetni kell arra, hogy ha valamely tagállam közérdeken alapuló nyomós okokra hivatkozik az olyan szabályozás igazolása érdekében, amely akadályozhatja a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását, az ilyen igazolást szintén az általános uniós jogelvek és különösen az immár az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) által biztosított alapvető jogokra figyelemmel kell értelmezni. Ezt a nemzeti szabályozást tehát csak akkor lehet a szolgáltatásnyújtás szabadsága alóli kivételnek tekinteni, ha összhangban van a Bíróság által védelemben részesített alapvető jogokkal (lásd ebben az értelemben: ERT-ítélet, C-260/89, EU:C:1991:254, 43. pont; Familiapress-ítélet, C-368/95, EU:C:1997:325, 24. pont; Ålands Vindkraft ítélet, C-573/12, EU:C:2014:2037, 125. pont).

75 A jelen esetben az alapügy felperesei azt hangsúlyozzák, hogy az alapügyben szóban forgó jogszabályok sértik egyrészt a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveit, másrészt pedig a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot.

– A jogbiztonság és a bizalomvédelem elveiről

76 Az alapügy felperesei előadják, hogy a szóban forgó jogszabályok a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő adók összegének drasztikus emelésével, a központiszerver-alapú üzemeltetési rendszerre való átállás előírásával, majd az ezen automaták kaszinókon kívül való üzemeltetésének átmeneti időszak biztosítása és az érintett gazdasági szereplők kártalanításának előírása nélkül történő megtiltásával megsértette a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveit.

77 E tekintetben ki kell emelni, hogy a bizalomvédelem elvével együtt járó jogbiztonság elve többek között megköveteli, hogy a jogszabályok egyértelműek, pontosak és hatásaikat illetően előre láthatók legyenek, különösen olyankor, amikor a magánszemélyekre és vállalkozásokra nézve kedvezőtlen következményeik lehetnek (lásd ebben az értelemben: VEMW és társai ítélet, C-17/03, EU:C:2005:362, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; ASM Brescia ítélet, C-347/06, EU:C:2008:416, 69. pont; Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation ítélet, C-362/12, EU:C:2013:834, 44. pont).

78 A Bíróság szintén kimondta, hogy a gazdasági szereplők nem abban bízhatnak, hogy egyáltalán nem kerül majd sor a jogszabályok módosítására, hanem csak e módosítások végrehajtásának módját kérdőjelezhetik meg (lásd ebben az értelemben: Gemeente Leusden és Holin Groep ítélet, C-487/01 és C-7/02, EU:C:2004:263, 81. pont).

79 Hasonlóképpen, a jogbiztonság elve nem a jogszabály-módosítások hiányát követeli meg, hanem azt, hogy a nemzeti jogalkotó a gazdasági szereplők különleges helyzeteit figyelembe vegye, és adott esetben az új jogszabályok alkalmazását ahhoz igazítsa (VEMW és társai ítélet, C-17/03, EU:C:2005:362, 81. pont; Plantanol-ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 49. pont; lásd ebben az értelemben: Gemeente Leusden és Holin Groep ítélet, C-487/01 és C-7/02, EU:C:2004:263, 70. pont).

80 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy valamely nemzeti szabályozás megfelel-e a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveinek, a Bíróságnak – az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatal során – csak arra van hatásköre, hogy megadja e nemzeti bíróság számára az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamennyi olyan tényezőt, amely alapján az el tudja bírálni e megfelelést (lásd különösen: Plantanol-ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Ålands Vindkraft ítélet, C-573/12, EU:C:2014:2037, 126. pont).

81 A kérdést előterjesztő bíróság e célból figyelembe veheti az e szabályozás szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből következő valamennyi releváns elemet (lásd ebben az értelemben: Ålands Vindkraft ítélet, C-573/12, EU:C:2014:2037, 129. pont).

82 Annak érdekében, hogy hasznos válasszal lehessen szolgálni a kérdést előterjesztő bíróság számára, különösen a következő, a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnő tényezőkre kell felhívni a figyelmet.

83 Ami először is a 2011. évi módosító törvényt illeti, az alapügy felperesei hangsúlyozzák, hogy az megötszörözte a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes játékadó mértékét, továbbá 2011. november 1-jei hatállyal, azaz az e törvény kihirdetését követő első havi esedékesség időpontjától, százalékos adót vezetett be, noha az e tevékenységre alkalmazandó adószabályozást közel húsz éve egyáltalán nem

módosították. Így az alapügy felperesei szerint megfelelő felkészülési idő hiányában azok a gazdasági szereplők, amelyek új játéktermek nyitását tervezték, képtelenek voltak megfelelő időben meghozni a projektjük megvalósításának elhalasztásához vagy a projekttől való elálláshoz szükséges intézkedéseket. A játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő adó összegének emelése ezen túlmenően számos gazdasági szereplőt arra kényszerített, hogy felhagyjon e tevékenységével.

84 Ami másodszor a 2012. évi módosító törvényt illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy azzal a hatálybalépését követő napon átmeneti időszak biztosítása vagy az érintett gazdasági szereplők kártalanításának előírása nélkül a törvény erejénél fogva visszavonták a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó engedélyeket.

85 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az olyan engedélyek visszavonása esetén, amelyek azok jogosultjait valamely gazdasági tevékenység folytatására jogosítják fel, a nemzeti jogalkotó köteles e jogosultak javára az ahhoz való alkalmazkodást lehetővé tevő, megfelelő időtartamú átmeneti időszak vagy ésszerű kompenzációs rendszer előírására (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2015. január 13-i Vékony kontra Magyarország ítélet, 65681/13. sz. keresetlevél, 34. és 35. §).

86 Az alapügy felperesei másrészt azt hangsúlyozzák, hogy a 2012. évi módosító törvény hatálybalépését megelőzően kiadásokat vállaltak a pénznyerő automaták azon új üzemeltetési rendszerének való megfelelés érdekében, amelyet a 2011. évi módosító törvény írt elő. Ezen üzemeltetési rendszer alapján, amelynek 2013. január 1-jei hatállyal kellett hatályba lépnie, a játékteremben üzemeltetett pénznyerő automaták online működtek volna, és azokat egy központi szerverhez csatlakoztatták volna. E jogos elvárás azonban a 2012. évi módosító törvény elfogadása folytán azonnali hatállyal megszűnt.

87 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a jogalkotó által korábban elfogadott rendszernek való megfelelés érdekében költséges beruházásokat végrehajtó gazdasági szereplők érdekeit jelentősen érintheti e rendszer idő előtti megszüntetése, és ez még inkább így van, amennyiben a rendszer megszüntetése hirtelen és előre nem látható módon történt, anélkül hogy az új jogszabályi környezethez való alkalmazkodáshoz szükséges időt hagytak volna számára (lásd ebben az értelemben: Plantanol-ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 52. pont).

88 A nemzeti bíróság feladata, hogy a fenti megfontolások összességére tekintettel megvizsgálja, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti jogszabályok megfelelnek-e a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveiből eredő követelményeknek.

– A tulajdonhoz való jogról

89 Az alapügy felperesei arra hivatkoznak, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok sértik a játékterem-üzemeltetőknek a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogát.

90 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 56. cikk címén korlátozó nemzeti jogszabályok a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot is korlátozhatják. A Bíróság ugyanígy kimondta már, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. cikk értelmében nem igazolt vagy aránytalan korlátozása a Charta 17. cikkének

összefüggésében sem engedhető meg a Charta 52. cikkének (1) bekezdése szerint (Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 57. és 59. pont).

91 Következésképpen a jelen ügyben az alapügy tárgyát képező nemzeti jogszabályokkal megvalósított korlátozás EUMSZ 56. cikk alapján történő, a jelen ítélet 56–73. pontjában lefolytatott vizsgálata kiterjed a Charta 17. cikkében biztosított, tulajdonhoz való jog gyakorlásának esetleges korlátozására is, ekképpen nem szükséges ezen a címen külön vizsgálatot végezni (lásd ebben az értelemben: Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 60. pont).

A harmadik, negyedik, tizedik és tizenegyedik kérdésre adandó válaszok

92 A fentiek összességére figyelemmel a harmadik, negyedik, tizedik és tizenegyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályokból esetlegesen eredő, a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások csak annyiban igazolhatók közérdeken alapuló nyomós okokkal, amennyiben a nemzeti bíróság az e jogszabályok elfogadását és végrehajtását kísérő körülmények átfogó értékelése alapján megállapítja, hogy:

– azok elsősorban ténylegesen a fogyasztók játékfüggőséggel szembeni védelmére és a szerencsejátékokhoz kapcsolódó bűncselekmények és csalások megelőzésére vonatkozó célokat követnek; pusztán az a körülmény, hogy a szerencsejáték-tevékenységek korlátozása az adóbevételek növelése útján járulékosan az érintett tagállam költségvetésének is hasznot hajt, nem akadálya annak, hogy e korlátozást úgy tekintsük, mint amely elsősorban ténylegesen ilyen célokat követ;

– azok ugyanezen célokat koherens és szisztematikus módon követik, és

– azok megfelelnek az uniós jog általános elveiből fakadó követelményeknek, különösen a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveinek, valamint a tulajdonhoz való jognak.

A 98/34 irányelv megsértésének fennállásáról

93 Hatodik és tizenharmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 98/34 irányelv 1. cikkének 11. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a 2011. évi módosító törvényben előírt adójogszabályokhoz hasonló nemzeti rendelkezések és a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének a 2012. évi módosító törvénnyel bevezetett tilalma az e rendelkezés értelmében vett „műszaki szabálynak” minősülnek, amelyek tervezeteit az ezen irányelv 8. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerint közölni kell a Bizottsággal.

94 Ami először is a 2011. évi módosító törvényben foglaltakhoz hasonló nemzeti rendelkezéseket illeti, e bíróság arra vár választ különösen, hogy az ilyen rendelkezések a 98/34 irányelv 1. cikke 11. pontjának harmadik francia bekezdése értelmében *„de facto* műszaki szabálynak” minősülhetnek-e.

95 Az említett irányelv 1. cikke 11. pontjának harmadik francia bekezdése szerint a *„de facto* műszaki szabályok” e rendelkezés értelmében olyan „műszaki leírások[ból] vagy más követelmények[ből], illetve szolgáltatásra vonatkozó szabályok[ból állnak], amelyek az ezeknek való megfelelés ösztönzése által termékek fogyasztására hatással bíró adó- vagy

pénzügyi intézkedésekkel, [vagy a szolgáltatásokra vonatkozó más követelményekkel vagy szabályokkal kapcsolatosak]”.

96 E megfogalmazásból az következik, hogy a „*de facto* műszaki szabályok” fogalma alatt nem magukat az adójogi intézkedéseket kell érteni, hanem az azokhoz kapcsolódó műszaki leírásokat vagy más követelményeket.

97 Ebből következően nem minősíthető „*de facto* műszaki szabálynak” az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan adójogszabály, amelyhez nem társul egyetlen olyan műszaki szabály vagy más követelmény sem, amelynek a tiszteletben tartása biztosítására az irányulna.

98 Ami másodszor a 2012. évi módosító törvényben foglaltakhoz hasonló nemzeti rendelkezéseket illeti, a Bíróság már megállapította, hogy az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek egyes szerencsejátékok szervezését kizárólag a játékkaszinókra korlátozzák, az említett cikk 11. pontja értelmében „műszaki szabályoknak” minősülnek, amennyiben jelentős módon befolyásolhatják az ebben az összefüggésben használt termék természetét vagy értékesítését (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Görögország ítélet, C-65/05, EU:C:2006:673, 61. pont; Fortuna és társai ítélet, C-213/11, C-214/11 és C-217/11, EU:C:2012:495, 24. és 40. pont).

99 Márpedig a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének a 2012. évi módosító törvénnyel bevezetetthez hasonló tilalma jelentős módon befolyásolhatja ezen automaták értékesítését, amelyek olyan termékeknek minősülnek, amelyek az EUMSZ 34. cikk hatálya alá tartozhatnak (lásd: Läärä és társai ítélet, C-124/97, EU:C:1999:435, 20. és 24. pont), szűkítve ezzel a forgalmazási csatornákat.

100 E körülmények között a hatodik és tizenharmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 98/34 irányelv 1. cikkének 11. pontját úgy kell értelmezni, hogy:

– valamely nemzeti jogszabály azon rendelkezései, amelyek megötszörözik a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes adó összegét, ezenfelül pedig az ugyanezen tevékenységet terhelő százalékos mértékű adót is bevezetnek, nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett „műszaki szabálynak”, és

– valamely nemzeti jogszabály azon rendelkezései, amelyek megtiltják a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, az említett rendelkezés értelmében vett „műszaki szabálynak” minősülnek, amelyek tervezeteit az ezen irányelv 8. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerint közölni kell a Bizottsággal.

Az érintett tagállam kártérítési kötelezettségének fennállásáról

Az ötödik és a tizenkettedik kérdésről

101 Ötödik és tizenkettedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 34. cikk és az EUMSZ 56. cikk jogokat keletkeztet-e a magánszemélyek számára oly módon, hogy azoknak a tagállamok által való megsértése, ideértve a tagállami jogalkotással történő megsértésüket is, azt vonja maga után, hogy a magánszemélyek jogosulttá válnak az e jogsértés miatt elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére.

102 E tekintetben, figyelemmel a jelen ítélet 30–32. pontjában kifejtett megfontolásokra, e kérdéseket csak annyiban szükséges megválaszolni, amennyiben azok az EUMSZ 56. cikkre vonatkoznak.

103 E körülmények között mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a tagállam felelőssége az uniós jog neki felróható megsértésével a magánszemélyeknek okozott kárért érvényes az uniós jog tagállam általi bármilyen megsértésére, függetlenül attól, hogy az állam melyik szerve felelős a cselekményért vagy mulasztásért (Brasserie du pêcheur és Factortame ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 32. pont; Köbler-ítélet, C-224/01, EU:C:2003:513, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezen elv tehát többek között akkor alkalmazandó, ha a felrótt kötelezettségszegés a nemzeti jogalkotónak tudható be (Brasserie du pêcheur és Factortame ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 36. pont).

104 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog három feltétel fennállásakor ismeri el a kártérítéshez való jogot, nevezetesen: a megsértett jogszabály célja, hogy a magánszemélyeket jogokkal ruházza fel, a jogsértés kellően súlyos, és közvetlen okozati összefüggés áll fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és a jogsérelmet szenvedett személyek kára között (lásd különösen: Brasserie du pêcheur és Factortame ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 51. pont; Danske Slagterier ítélet, C-445/06, EU:C:2009:178, 20. pont; Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-379/10, EU:C:2011:775, 40. pont).

105 Az első feltételt illetően, amely a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések tárgyát képezi, az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Szerződés alapvető szabadságokra vonatkozó rendelkezései olyan jogokat keletkeztetnek az egyének számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük (lásd ebben az értelemben: Brasserie du pêcheur és Factortame ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 54. pont).

106 Következésképpen az ötödik és tizenkettedik előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 56. cikk jogokat keletkeztet a magánszemélyek számára oly módon, hogy annak a tagállamok által való megsértése, ideértve a tagállami jogalkotással történő megsértését is, azt vonja maga után, hogy a magánszemélyek jogosulttá válnak az e jogsértés miatt elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére, amennyiben az említett jogsértés kellően súlyos, és közvetlen okozati összefüggés áll fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és a jogsérelmet szenvedett személyek kára között, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

A hetedik és a tizennegyedik kérdésről

107 Hetedik és tizennegyedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 98/34 irányelv 8. és 9. cikke jogokat keletkeztet-e a magánszemélyek számára oly módon, hogy azoknak a tagállamok által való megsértése azt vonja maga után, hogy a magánszemélyek jogosulttá válnak az e jogsértés nyomán elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére.

108 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy jóllehet a 98/34 irányelv célja az áruk szabad mozgásának olyan megelőző ellenőrzési rendszer szervezésével való biztosítása, amelynek hatékony működése megköveteli, hogy a magánszemélyek közötti jogviták keretében tekintsenek el az irányelv 8. és 9. cikkének megsértésével elfogadott nemzeti rendelkezések alkalmazásától, ezen irányelv egyáltalán nem határozza meg annak a jogszabálynak az érdemi tartalmát, amely alapján a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban

lévő jogvitát el kell döntenie. Ily módon az említett irányelv sem jogokat, sem kötelezettségeket nem keletkeztet a magánszemélyek számára (Unilever-ítélet, C-443/98, EU:C:2000:496, 51. pont).

109 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 104. pontban szereplő első feltétel nem teljesül, így a magánszemélyek nem hivatkozhatnak az ugyanezen irányelv 8. és 9. cikkének be nem tartására az érintett tagállam felelősségének az uniós jog alapján való megalapozása érdekében.

110 Következésképpen a hetedik és a tizennegyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 98/34 irányelv 8. és 9. cikke nem keletkeztet jogokat a magánszemélyek számára, ily módon azoknak a tagállamok által való megsértése nem vonja maga után, hogy a magánszemélyek az uniós jog alapján jogosulttá válnak az e jogsértés nyomán elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére.

A tizenötödik kérdésről

111 Tizenötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy mennyiben befolyásolja az ötödik, hetedik, tizenkettedik és tizennegyedik kérdésre adandó választ az a körülmény, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok a tagállamok hatáskörébe tartozó területre vonatkoznak.

112 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a 34. pontban kiemelésre került – a tagállamok hatásköreiket az uniós jog és különösen a Szerződés által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával kötelesek gyakorolni, amelyek érvényesülnek az alapügyben szereplőhöz hasonló, az uniós jog alkalmazási körébe tartozó tényállások keretében.

113 E körülmények között a tagállamok által az említett szabadságok korlátozásának alátámasztására előadott igazolásokat az alapvető jogok figyelembevételével kell értelmezni, még abban az esetben is, ha e korlátozás a tagállamok hatáskörébe tartozó területre vonatkozik, amennyiben az érintett tényállás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik (lásd ebben az értelemben: Åkerberg Fransson-ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 21. pont).

114 Hasonlóképpen az uniós jog valamely tagállam által történő bármely megsértése, ideértve azt az esetet is, ha a jogsértés e tagállam hatáskörébe tartozó területre vonatkozik, a jelen ítélet 104. pontjában felsorolt feltételek teljesülése esetén megalapozza a tagállam felelősségét.

115 Következésképpen a tizenötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az a körülmény, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok a tagállamok hatáskörébe tartozó területre vonatkoznak, nem befolyásolja a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre adandó válaszokat.

A költségekről

116 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabály, amely átmeneti időszak előírása nélkül megötszörözi a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes adó összegét, ezenfelül pedig az ugyanezen tevékenységet terhelő százalékos mértékű adót is bevezet, a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül, amennyiben akadályozza, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi a pénznyerő automaták játéktermekben való üzemeltetésében álló szolgáltatás szabad nyújtását, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.**

2) **Az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabály, amely átmeneti időszak biztosítása és a játékterem-üzemeltetők kártalanításának előírása nélkül megtiltja a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül.**

3) **Az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályokból esetlegesen eredő, a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások csak annyiban igazolhatók közérdeken alapuló nyomós okokkal, amennyiben a nemzeti bíróság az e jogszabályok elfogadását és végrehajtását kísérő körülmények átfogó értékelése alapján megállapítja, hogy:**

– **azok elsősorban ténylegesen a fogyasztók játékfüggőséggel szembeni védelmére és a szerencsejátékokhoz kapcsolódó bűncselekmények és csalások megelőzésére vonatkozó célokat követnek; pusztán az a körülmény, hogy a szerencsejáték-tevékenységek korlátozása az adóbevételek növelése útján járulékosan az érintett tagállam költségvetésének is hasznot hajt, nem akadálya annak, hogy e korlátozást úgy tekintsük, mint amely elsősorban ténylegesen ilyen célokat követ;**

– **azok ugyanezen célokat koherens és szisztematikus módon követik, és**

– **azok megfelelnek az uniós jog általános elveiből fakadó követelményeknek, különösen a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveinek, valamint a tulajdonhoz való jognak.**

4) **A 2006. november 20-i 2006/96/EK tanácsi irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének 11. pontját úgy kell értelmezni, hogy:**

– **valamely nemzeti jogszabály azon rendelkezései, amelyek megötszörözik a játéktermekben felállított pénznyerő automaták üzemeltetését terhelő tételes adó összegét, ezenfelül pedig az ugyanezen tevékenységet terhelő százalékos mértékű adót is bevezetnek, nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett „műszaki szabálynak”, és**

– **valamely nemzeti jogszabály azon rendelkezései, amelyek megtiltják a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetését, az említett rendelkezés értelmében vett**

„műszaki szabálynak” minősülnek, amelyek tervezeteit az ezen irányelv 8. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerint közölni kell a Bizottsággal.

5) **Az EUMSZ 56. cikk jogokat keletkeztet a magánszemélyek számára oly módon, hogy annak a tagállamok által való megsértése, ideértve a tagállami jogalkotással történő megsértését is, azt vonja maga után, hogy a magánszemélyek jogosulttá válnak az e jogsértés miatt elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére, amennyiben az említett jogsértés kellően súlyos, és közvetlen okozati összefüggés áll fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és a jogsérelmet szenvedett személyek kára között, amelynek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.**

6) **A 2006/96 irányelvvel módosított 98/34 irányelv 8. és 9. cikke nem keletkeztet jogokat a magánszemélyek számára, ily módon azoknak a tagállamok által való megsértése nem vonja maga után, hogy a magánszemélyek az uniós jog alapján jogosulttá válnak az e jogsértés nyomán elszenvedett káruknak az e tagállam részéről való megtérítésére.**

7) **Az a körülmény, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok a tagállamok hatáskörébe tartozó területre vonatkoznak, nem befolyásolja a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre adandó válaszokat.**

Aláírások

---

* Az eljárás nyelve: magyar.